

Kräv rätt till heltid vid upphandlingar

Umeå kommun har varit föregångare när det gäller att stärka arbetsvillkor för anställda i kommunal verksamhet genom att införa rätt till heltid, vilket i praktiken ger den anställde friheten att styra över sin egen sysselsättningsgrad.

I kvinnodominerade yrkesgrupper i välfärden är ofrivilligt deltidarbete vanligt. Medarbetare som vill arbeta heltid och behöver göra så nekas den möjligheten med stora privatekonomiska effekter som följd. Kvinnors ekonomiska frihet och oberoende är en grundbult i arbetet för jämställdhet. Utsattheten i relation till sin arbetsgivare ökar också med den otrygghet som kommer av att arbetstagaren inte kan försörja sig på den anställningsnivå hen omfattas av. Rätten till heltid är därför ett viktigt steg för ett jämställt arbetsliv.

En betydande del av kommunens välfärdsuppdrag sköts av privata aktörer som upphandlas av kommunen genom främst LOU och LOV. Löntagare som arbetar hos privata välfärdsföretag har i regel sämre arbetsvillkor än löntagare som är anställda av kommunen. Vanliga skillnader är sämre övertidsersättning, lägre bemanning och sämre medarbetarinflytande. Det mest logiska sättet att komma åt dessa problem är genom att avprivatisera välfärden vilket Vänsterpartiet driver aktivt. I frånvaro av eller väntan på sådan reform kan kommunen ändå vidta åtgärder för att i högre utsträckning åstadkomma motsvarande utveckling i privatiserad verksamhet som i offentlig regi.

I en granskning av tidningen Kommunalarbetaren 2018 framkom att kommuner sällan nyttjar möjligheten att i upphandlingar ställa krav på att rätten till heltid ska gälla när välfärdsverksamhet upphandlas. Men det finns några kommuner som ändå ställer krav. Linköping, Stockholm och Västerås uppges ställa sådana krav.

Även för den som anser att välfärdsverksamhet ska kunna bedrivas av privata vinstdrivande företag så borde det vara rimligt att kräva att löntagare ska bli lika bra behandlade när de jobbar inom samma verksamhet – oavsett om arbetsköparen är ett aktiebolag eller en kommun. Det ska inte förekomma ett a-lag och ett b-lag bland välfärdsarbetare, och inte heller negativ konkurrens genom att löntagares rättigheter dumpas för att priserna ska pressas nedåt.

Vänsterpartiet yrkar:

att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag för hur rätten till heltid och rätten till deltid kan utgöra ett krav i kommunens upphandlingar av privata utförare av kommunala angelägenheter i de fall där detta är förenligt med rådande lagar och avtal.

Åsa Bäckström

Bore Sköld

Vänsterpartiet